

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

755. An, & qualiter, & cui restituendum pretium temporale receptum pro resignatione beneficii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

tionem sive voluntate, ut nepoti meo detur, communior opinio est, non esse simoniam, quia nulla est conditio expressa vel tacita, ut meo nepoti conferatur. Subjungit tamen & ipse Castrop. *loc. cit. n. 4.* citans pro hoc Garc. *p. 11. c. 3. à n. 184.* Paris. *de confid. q. 26. n. 29. & 40.* Suar. *to. 5. de cens. d. 22. f. 6. n. 15. & 16.* esse probabilius resignantem eà intentione (intellige, ut expressè addit, manifestatà recipienti beneficium, cum absque eam manifestatone solum sit simonia mentalis, quæ panis ecclesiasticis non subjacet juxta *c. fin. de Simon.*) ut Resignatarius maneat obligatus resignare iterum in favorem sui, vel nepotis sui beneficium, vel pensionem solvere, committere hanc simoniam confidentialem, cum Pius V. expressè dicat: *si quis beneficium quaecumque ex resignatione cujuscunque simpliciter, aut cum circumitu retrocessionis, cum regressu vel accessu, etiam solà dimittentis intentione* (intellige, non solum intendentis & sperantis, sed & obligare intendentis Resignatarii) *receperit, &c. hac confidentia censatur, & subdat: in quovis horum casuum confidentia pravitas sit contracta, licet ipsum confidentia crimen alterius tantum partis conscientia sit admissam.*

6. Respondeo quartò: quod in hac simonia rationem pretii habere, aut loco pretii intervenire potest, est, ut idem beneficium resignatur, conferatur, &c. renuncianti, conferenti, instituenti, &c. vel alteri reddendum sit, aut pensio, aut pars fructuum præstanda. Ita ut, si de aliis rebus, etiam merè temporalibus, aut spiritualibus reddendis, cedendis, etiam cum certa confidentia & facto conventio fiat, v.g. de resignando alio beneficio, de pensione ex alio beneficio, præstanda, sive dando alio temporali, aut spirituali, non committatur confidentialis simonia, sed simonia communis, Pirh. *loc. cit.* Ac proinde jam non nisi quinque modis committitur per dictas actiones hac simonia, nempe paciscendo de reservatione fructuum, de præstanda pensione, de reservatione accessus (dum v.g. resignans cupiens obvenire beneficium suum Titio; quia tamen is obætatem incapax illius est, resignat illud Cajo eà lege, ut cessante impedimento illud obtineat, seu ad illud accedat Titius) regressus, (dum beneficium à se possessum resignat quis Titio, eà lege, ut hoc Resignatario præmoriante, vel eo cedente resignans jus pristinum in eo recipiat) ingressus, dum quis beneficium sibi collatum, & à se acceptum, nondum autem possessum, resignat eà lege, ut Resignatario præmoriante vel cedente, resignans illius possessionem ingredi valeat: dum nimirum hæc omnia fiunt sine expressa Papæ licentia. Pirh. *loc. cit. n. 11. 4.* Porro, cum Pius V. in Bulla sua loquens de beneficio ipso, dicat, sufficere ad hanc simoniam incurrendam, ut tibi, vel alii jus recuperandi reserves: loquens verò de pensione, aut fructibus beneficii, dicat, esse simoniam confidentialem, si beneficii fructus, aut eorum partem alii, vel aliis reserves, hinc, inquam, simoniam confidentialem non esse, si resignans vel collator sibi reserve dictos fructus, aut pensionem, secus, si alteri, censent Nav. *conf. 33. n. 4. & conf. 76. n. 6. de Simon.* Ugoi, *Tab. 1. c. 22. §. 1. n. 8.* Menoch. *de arb. centur. 6. casu 566. n. 8.* citati à Castrop. *loc. cit. n. 5.* Item tene: Lessius *loc. cit. n. 97.* et si dicat, oppositum esse valde quoque probabile. Hoc ipsum oppositum tanquam probabilis tueretur Castrop. *loc. cit. n. 6.* citans pro se Suar. ubi supra *n. 7.* Garciam *p. 11. c. 3. n. 194.* De panis, & probatione hujus simoniæ confidentialis, uti & simoniæ

P. Leuren. Fori Benef. Tom. III.

communis, fusè dictum supra, ubi de vacatione seu privatione beneficii hinc orta.

Quæstio 754. An, & qualiter simonia commissa in resignatione præjudicet resignanti: aut etiam commissa ab uno ex transigentibus noceat alteri eam ignorantii?

1. Respondeo ad primum: resignatio simoniacè facta tenet in præjudicium resignantis, & consequenter et si ipso jure nulla, abdicatur tamen per eam, vel potius amittitur jus à resignante, nec datur illi regressus, sed beneficium tanquam vacans à tertio impetrari potest. Tond. *qq. benef. p. 2. c. 3. §. 7. n. 12. & 13.* citans Boerium *de off. 117. n. 4. & c.* Contra Rebut. in *pr. p. 3. c. 1. de mod. amit. benef. n. 35. & 36.*

2. Respondeo ad secundum: simonia commissa ab uno ex transigentibus, alteri, vel aliis, qui non deliquerunt, nocere nequit. Tond. *qq. benef. p. 1. c. 39. n. 3.* juxta *c. sicut. de Simon.*

Quæstio 755. An, & qualiter, & cui restituumdum pretium temporalis, receptum pro resignatione beneficii.

1. Respondeo primo: Temporale quid acceptum pro conferendo (idem est de resignando, præsentando, eligendo, confirmando &c.) beneficio, seu alio quovis spirituali, non securà collatione, resignatione, &c. beneficii, jure naturæ restituendum ait ei, à quo acceptum, quia deest titulus illud retinendi, dum id, pro quo datum, non præstat; & nullo jure cavetur, id alteri reddi, aut in alios usus convertendum. Less. *de just. l. 2. c. 35. n. 170.* citans Sor. *de just. l. 9. q. 8. a. 1.* Cajetan. in *sum. v. simonia. c. 3.* Castrop. *de Simon. d. 3. p. 26. n. 3.* citans insuper Suar. *l. 4. de Simon. c. 59. n. 2.* contra Covar. apud Less. quatenus is vult restituendum in usus pios. Non potest tamen à dante repeti propter turpitudinem admissam. Castrop. *loc. cit.* citans Covar. *ad regulam peccatum. p. 2. §. 2. n. 7.* quem Lessius ait, probare solum, non posse illud repeti in foro externo.

2. Respondeo secundò: Qui recepit pretium temporale pro resignatione beneficii subsecutà resignatione, & vi illius obtento beneficio, & sic completà utrimque simonià, non tenetur jure naturali, aut divino ad restitutionem dicti pretii temporalis. Laym. *Th. mor. l. 4. tr. 10. c. ult.* Pirh. *ad tit. de Simon. n. 178.* Less. *loc. cit. n. 158.* citantes Suar. *l. 4. de Simon. c. 59. n. 35. & 37.* & loquentes expressè de venditione, quæ quis venderet & extraderet beneficium Ecclesiasticum. Ratio est, quòd, qui pretium accipit pro re spirituali simoniacè quidem, sed non injustè, seu non peccando contra justitiam, non tenetur ad restitutionem jure naturali aut divino; cum onus restituendi ex jure naturali non fundetur nisi in læsa justitia commutativa, seu læso jure stricto alterius. Sed qui vendit rem suam spiritualem habentem annexum commodum temporale, adeoque qui resignat pro pretio, seu vendit beneficium suum, seu in quo jus habebat, nullam committit injustitiam, siquidem dimissio commoditatis illius temporalis percipiendi fructus, quæ se talis vendens, seu resignans privat in gratiam alterius, pretio justo æstimabilis & compensabilis est; cum nemo in Titium jus habeat, ut teneatur damna gratis subire, Titius resignans non facit Cajo resignatario injuriam exigendo compensationem,

I i

et si

et si peccet contra religionem simoniacè, AA. idem *ll. cit.*

3. Neque obstat primò, quòd beneficiati beneficiorum suorum non sint Domini, sed usufructuarii vel administratores; satis enim est, ut injusta non censetur resignatio, seu talis venditio beneficii, pertinere ad illos temporale illud emolumentum beneficii, illò que se privare sit secundùm se pretio aestimabile. *Pirh. cit. n. 178.* Neque secundò, quòd non transferatur dominium beneficii hoc modo resignati, seu venditi in resignarium, seu emptorem, cum talis resignatio seu venditio sit ipso jure irrita; satis enim iterum est, quòd cessio seu resignatio proprii commodi temporalis in favorem alterius, quam solùm vendit, sit pretio aestimabilis. *Pirh. ibid.* et si de cetero teneatur, quòd, quia in beneficio jus percipiendi fructus, utpote annexum spirituali, committatur simonia jure divino prohibita vendendo beneficium. Confirmantur hæc exemplo Monasterii simoniacè pecuniam recipientis pro admissione alicujus ad religionem; quòd, quia hæc admissio in se actus spiritualis, annexum tamen habet onus sustentandi illam personam pretio aestimabile, retinere illam potest. *Laym. Pirh. ll. cit. citantes Suar. ubi ante n. 41. & c. ult. de simon.* Item patroni, qui directè vendens jus patronatus (quòd simpliciter spirituale est) vel etiam ratione juris patronatus carius vendit castrum, cui annexum illud, qui potest retinere pretium acceptum ob temporale commodum inde perceptibile, nempe honoris & alimentacionis in necessitate &c. secundùm se pretio (et si irreligiosè, utpote in jure illo spirituali fundatum, et que annexum) aestimabile, quo se privat in gratiam alterius. *Laym. loc. cit. n. 8. Pirh. cit. n. 178. citantes Suar. ubi ante n. 42.* Item exemplo vendentis rem quamcunque sacram, cujus possessio commoditatem temporalem (sive commoditas illa consistat in lucro, ut solet esse in imagine aliqua miraculosa, sive in speciali honore, vel in voluptate peculiari ex usu talis rei perceptibili) adjunctam habet. *Suar. loc. cit. & ex eo Laym. & Pirh. ll. cit.* Quòd si tamen in omnibus pretium simoniacè datum & acceptum excedat estimationem temporalem talis commoditatis vel oneris, utique juxta hunc excessum ex jure naturali restituendum est. *Less. loc. cit. n. 160.* ceterique AA. citati; quia loquuntur de pretio aliàs justo. Hinc jam

4. Inferitur, contrariam esse, & teneri ad restitutionem talis pretii ex jure natura & divino Collatores, Presentatores, Electores, Institutores, Confirmatores, aliòsq; Provisores beneficiorum, secutà collatione, presentatione, &c. si quid pro ea receperint pretii temporalis; non quidem præcisè ratione simoniae, sed ratione injustitiæ, quam commiserunt, & quia injuriam intulerint provis exigendo & recipiendo ab iis temporale, dum, quia, quæ ex officio gratis conferre debebant, adeòque pro quibus temporale recipiendi jus nullum habebant, contulerunt, exigendo pro iis pretium temporale; tum quia in iis beneficiis jus nullum habent, temporale emolumentum beneficiorum, quæ conferunt, ad illos non pertinet, adeòque, nec damnum patiuntur dando illa. *Pirh. cit. n. 178. Laym. cit. n. 82* ubi: monet Suarez, quòd non teneri ad restituendum pretium simoniacè acceptum, intelligendum sit de renunciante seu commodo temporali præbenda aut officii se abdicante in gratiam alterius: non item de conferente, quippe qui ex proprii muneris obligatione of-

ficia & beneficia Ecclesie dignis dispensare debet, & quidem gratis, &c. *Castrop. loc. cit. n. 4.* ubi, quòd etiam antè Judicis sententiam fieri debeat hæc restitutio. *Contra Less. loc. cit. n. 160.* ubi: quòd conferens aliquid spirituale, quòd annexum habet commodum temporale, jure divino non tenetur ad restitutionem pretii pro eo accepti; eò quòd, licet dispensator gratis dispensare debeat, ut non peccet; non tamen ideo statim tenentur ad restitutionem, si gratis non dispensavit seu contulit. Tum quia non exigit illud temporale pro illa functione collationis, veluti mercedem illius, sed veluti compensationem pro emolumento, quòd tibi conferre non tenebatur. Addit tamen Less, hæc procedere in inferioribus Collatoribus, si eis per Superiorem non sit potestas alicujus emolumenti, vel compensationis exigendi adempta; si enim hæc iis sit adempta, teneri eos jure divino ad restituendum.

5. Respondeo tertio: Jure tamèn Ecclesiastico restituendum est pretium temporale acceptum pro resignatione beneficii, uti & pro collatione, presentatione, electione, & quidem in foro conscientia ante omnem Judicis sententiam. *Pirh. loc. cit. n. 181.* citans Nav. in man. pralator. c. 17. n. 32. *Suar. l. 4. de simon. c. 60. n. 3. Less. loc. cit. n. 169.* ubi: quòd ad pretium actinet acceptum pro beneficio, jure positivo restituendum est. *Laym. cit. n. 83.* ubi tamen addit quòd, et si in hoc consentire videantur DD. se tamen arbitrari, id (hoc est, hæc restituendi obligationem) non proficisci ex sola lege Ecclesiastica, sed hæc supposita, ex lege naturali; in quantum nimirum Ecclesia dat potestatem eligendi, assentiendi, presentandi ad beneficium Ecclesiasticum (adde & resignandi) cum conditione, ut hæc gratis fiant sine ullo recepto pretio. Similiter det alicui beneficium, ita ut nullum jus habeat, illud in pactum onerosum ac simoniacum deducendi; & ita quidem, ut omnes ejusmodi pactiones ac commutationes ex utraque parte sint irritæ, & consequenter incumbat obligatio restituendi, &c. Idem omnino his verbis indicat *Pirh.* Rationem hanc dans responsionis: Jus ipsum impedit, quòd minus recipiens dominium pretii sic accepti acquirere possit, idque in penam tam gravis delicti; ideoque saltem jure positivo, cutà conscientia retineri non potest. De cetero responsio probatur ex c. de hoc de simon. ubi dicitur, temporalia sic recepta pro dando assensu Electioni simoniacæ restituenda esse, cum ea sine gravi salutis periculo retineri non possint, quæ verba sic intelligenda, restè ait *Pirh.* quòd retineri non possint in foro conscientia, etiam si nulla Judicis sententia, vel condemnatio intervenerit; cum Papa loquatur absolutè, non distinguendo inter delictum publicum vel occultum, probatum vel non probatum, sicut fecerat in priorè parte hujus cap.

6. Respondeo quarto: pretium simoniacè & simul injustè receptum, puta, à Collatore, presentatore, Electore, &c. per se, & ex vi præcisè legis naturalis & divina, ante Judicis sententiam restituendum est ei, qui dedit. *Pirh. loc. cit. n. 179.* Est enim restitutio actus Justitiæ, per quam reparatur injuria seu læsio alteri illata, qualis in presentanti nulla illata est Ecclesie, aut pauperibus, sed danti, ut supra ostensum est; ergo nec Ecclesia, nec pauperes de se jus habent ad illud pretium, & tamen vi juris naturalis est restituendum; ergo danti. *Pirh. loc. cit.* Adde, quòd dans illud pretium non abdicavit se domi-

dominio illius, utpote non intendens alia ratione se eo abdicare, quam quatenus in venditorem transferret, seu transferretur; sed in eum, utpote redditum incapacem illius domini, translatum non est, adeoque manet penes dantem. Et, si dicatur (quin & si id gratis admitteretur) Ecclesiam privare emptorem seu dantem quoque dominio datæ pecuniæ; respondebitur, id non fieri nisi per legem pœnalem, quæ neminem ante sententiam re suâ privat. Castrop. *loc. cit.* n. 5. sed &, si daretur cum Nav. *l. 5. conf. 89. de simon.* turpiter acceptum restituendum non esse turpiter danti; cum sit in pari turpitudinis causâ; respondet Laym. *loc. cit.* n. 84. regulam illam locum habere in foro externo, in quo Judex in pœnam delicti dantem privabit commo- do restitutionis, quæ alioqui spectato jure naturali ipsi deberetur; cum titulus accipiendi injustus, & irritus fuerit; meretur siquidem talis emptor rei spiritualis in pœnam sui delicti per Judicis sententiam privari pretio dato, non tamen dans, spectato solo jure naturali obligatur ad exequendum in se hanc pœnam privationis, priusquam per Judicis sententiam ad hoc condemnentur. Ne que etiam, qui pretium accepit, habet facultatem propriâ auctoritate privandi dantem pretium re suâ; cum talis privatio sit punitio quadam, adeoque actus jurisdictionis, quam acceptor pretii non habet in dantem. Pirh. *loc. cit.* n. 181. Addit etiam Laym. rectè à Nav. *in fine citati consilii* dici, quòd si is, cui restitutio fieri deberet, eam liberè remitteret, cessaret omnis obligatio restituendi. Si etiam dicatur, quòd dans pretium pro re spirituali voluntariè dedit, adeoque cum animo verè dandi & transferendi dominium in alium; respondet Pirh. n. 180. citans pro hoc Suar. *cit. c.* 59. n. 26. quòd dans noluerit donare, nec plus à se abdicare, quam ex Justitia deberet, pretium autem illud nec fuisse ex Justitia debitum, nec justè potuisse exigis, adeoque voluntas illa non habuerit effectum, nec transfulerit dominium rei datæ in accipientem; cum causâ dandi non subsistente, non subsistat datio. Si dicatur denique, quòd recipiens rem spiritualem pro pecunia non teneatur rem illam spiritualem danti restituere; ergo nec recipiens pecuniam teneatur illam danti restituere: negatur sequela; eò quòd recipiens rem spiritualem pro pecunia non peccet contra Justitiam, sicut is, qui accipit pretium pro re spirituali contra prohibitionem dandi illam gratis, ob quam acceptio pretii est in se invalida, non autem acceptio rei spiritualis. Pirh. *loc. cit.* citato Suar. *ubi antè n.* 28.

7. Respondeo quintò: Pretium acceptum simoniacè, non tamen injustè, puta, pro resignatione beneficii, uti & pretium acceptum injustè, puta, pro collatione beneficii, electione, præsentatione ad illud, in quantum restituendum præcisè ex jure positivo Ecclesiastico juxta communiorum restitui debet, non danti, sed Ecclesiæ, in qua est beneficium, & in cujus proinde injuriam (intellige suo modo) commissâ est simonia, argumento *c. de hoc. de simon.* ubi dicitur: *ut inducantur Rex & Principes ad restituendum Ecclesiæ, si qua recipiunt pro danda assensu electioni simoniacè.* Castrop. *loc. cit.* n. 5. Pirh. *loc. cit.* n. 182. Laym. *loc. cit.* n. 84. citans D. Tho. 2. 2. q. 32. a. 7. & q. 62. a. 5. Suar. *de simon.* l. 4. c. 60. n. 3. Less. *loc. cit.* n. 171. Victoriam p. 2. *relect. de simon.* n. 6. Covar. *ad regul. peccatum.* p. 2. §. 2. n. 7. &c. Intendit enim Ecclesia punire utrumque, nimirum tam dantem pretium, quam recipientem;

P. Leuten. Fori Benef. Tom. III.

hunc impediendo, ne dominium ejus acquirere valeat; istum etiam privando illius dominio, & applicando illud dictæ Ecclesiæ. Less. *loc. cit.* n. 172. Pirh. *loc. cit.* n. 182. Et quidem faciendâ hæc restitutio Ecclesiæ, vi dicti juris positivi, non tantum post Judicis sententiam, sed absolutè. AA. iidem, & expressè in terminis Less. *loc. cit.* n. 171. citans Covar. Victor. *ll. cit.* Cajet. &c. ac dicens, sic sentire Canonistas omnes, qui fuerunt ante Sorum. *in c. de hoc. & in c. audivimus, de simon.* urpote qui textus loquuntur de restitutione faciendâ Ecclesiæ ante Judicis sententiam, & in foro conscientiæ. Quod si dicas, pœnam non deberi ante Judicis sententiam, Respondet Lessius *loc. cit.* n. 172. quòd recipiens pretium teneatur illud, quod ipse non est, dare Ecclesiæ, vel impendere in pios usus, non esse pœnam, sed simplex præceptum. Quod si etiam dicas, nullam esse Constitutionem Ecclesiasticam, quòd dans hoc ipso, quòd det, amittat dominium pretii, responderet *ibidem* Lessius, id non esse necesse, sèque fateri, dominium manere apud dantem, & ideo si ei restitueretur, posse retinere, quia non ipse, sed qui accipit, jubetur Ecclesiæ restituere, vel in pios usus impendere; Unde dans non privetur illo dominio vi legis immediatè, sed actu & restitutione factâ per accipientem ex præcepto legis; legem enim jubere posse, ut rem alienam, quæ penes te est, expendas in pauperes, quando justa causa subest, & tunc hoc ipso, quòd detur pauperibus, priorem Dominum amittere dominium, & hanc asserit esse mentem citatorum Canonum, *de hoc. & c. audivimus, de simon.*

8. Contrarium nihilominus, nempe ante sententiam Judicis pretium illud restitui posse, vel etiam restituendum esse, tenent Sor. *de just.* l. 9. q. 8. a. 1. Bannez. 2. 2. q. 32. a. 7. Aragon. 2. 2. q. 100. a. 6. Rodrig. To. 2. *sum. c.* 66. n. 44. apud Castrop. *loc. cit.* Sa. v. *simonia* n. 10. apud Laym. hoc nixi fundamento, quòd dans non amittat dominium pretii, utpote non transferens illud in venditorem rei spiritualis, redditum incapacem illius; nec intendens illud aliâ ratione abdicare, quam transfere-ndo illud in vendentem; quòdque eo privari nequeat lege, nisi pœnali, quæ neminem privat ante sententiam condemnatoriam Judicis: quòdque ex *cit. c. de hoc.* illud solum inferatur, quòd ante dictam sententiam pretium in conscientia debeat restitui. Quorum AA. sententiam non improbabilem dicit Less. Laym. Castrop. Pirh. *ll. cit.*

9. De cetero ex recepta quorundam locorum consuetudine pretium illud pauperibus dare licere, tradunt *ll. cit.* Laym. & Castrop. dicens, id posse fieri de arbitrio Superioris. Pirh. dicens, hanc consuetudinem magis probandam, si detur pauperibus illius Ecclesiæ, in quo beneficium. Et interdum etiam per Prælatum Ecclesiæ in pauperes distribui posse. Huic consuetudini favet S. Tho. 2. 2. q. 32. a. 7. ubi, quòd pretium simoniacum non esse restituendum danti, sed in eleemosynas erogandum. Sic Sylv. v. *simonia* q. 2. apud Less. *loc. cit.* n. 171. dicit, tunc dandum pauperibus, aut alteri Ecclesiæ, si ipse Episcopus, vel Capitulum Ecclesiæ, in quo beneficium illud, sit particeps simoniæ. Porro pretium receptum pro qualibet alia simonia extra materiam beneficalem, jure Ecclesiastico restituendum non esse ante sententiam Judicis, tradunt Suar. *loc. cit.* c. 60. n. 9. Less. *loc. cit.* n. 169. Castrop. *loc. cit.* n. 6. quos vide.